

# MEZŐHEGYES<sup>2017</sup>

## ménésbirtok\_mint\_világörökség

nagyleptékű kultúrtáji értékmentés

**/megismerés//felmérés///tervezés////beavatkozás?**

**Tanulmányút** a BME Építészmérnöki Kar Ipari és Mezőgazdasági Épülettervezési Tanszéke szervezésében **2017. júliusában, várhatóan 3-4 napos időtartamban.**

Mezőhegyes várományos az UNESCO világörökségi listáján. A várost híres lófajtáin túl egyedüli különleges szerkezete és épületegyüttese teszi figyelemre méltóvá, amelyek közül 53(!) épület műemléki védelem alatt áll, ez páratlan együttest jelent a széttagoztság és a nagy kiterjedés ellenére is. A terület kimagaslóan jó természeti adottsága, zsíros földje miatt mindig is lakott volt, a település fellendülése mégis 1785-ben kezdődött, amikor II. József itt alapította meg a Császári és Királyi Ménésintézetet, amely 6 hónap alatt épült fel. Fejlődése példaértékű volt. 1876-tól a világ vezető mezőgazdasági nagyüzemei közé tartozott saját kisvasúthálózattal, iskolákkal, óvodával, kórházakkal, szeszőzdékkal, malmokkal, péküzemmel, vágóhíddal, cukorgyárral, stb. A ménésbirtok eredetileg 8, később 9 kerületből állt, amelyeken belül majorokba szerveződve folyt a gazdálkodás. Az egyedi épületállományt és településszerkezetet, ezt a nagykiterjedésű páratlan kultúrtáji együttest a gazdaság átalakulásából kifolyólag mára a megsemmisülés veszélye fenyegeti.

Az idén harmadszorra megszervezésre kerülő tábor-tanulmányút 3-4 napos időtartama alatt oktatók és építészhallgatók közösen járják végig a még meglévő épületállományt, és térképezik fel a még felismerhető településszerkezeti elemeket, kutatásokat végeznek a ménésbirtok tervtárában valamint a békéscsabai levéltárban, mindezzel a jelenlegi állapotot rögzítve előkészítik és elősegítik egy jövőbeli értékmentési stratégia megfogalmazását. Célunk a különös kultúrtáj értékeinek feltárása, rögzítése, meglévő adatbázisunk feldolgozása és közreadása.

Az őszi félév során a felmérési anyagot dokumentáljuk, katalógusba szerkesztjük, a tanszék „Identitás és kultúra” művészeti TDK szekciójának témái közé illesztjük. A tanulmányút alapvető célja az is, hogy megfelelő témát és helyszín(ek)e)t találjunk. A TDK munkákat eddigi gyakorlatunkhoz híven nemzetközi kiállításokon és kétnyelvű katalógusban mutatjuk be a nagyközönségnek, ezzel is elősegítve a hallgatók szakmai fejlődését, ismerkedését a szakma kihívásaival, gyakorlatával, valamint a téma köztudatba kerülését, a ménésbirtok egyedülálló együttesének túlélési esélyeit az utókor számára. A 2016-os TDK munkáink kari sikere után jelentős OTDK sikereket is elkönnyelhetünk.

Sikeres pályázást kívánunk!

Budapest, 2017. június